

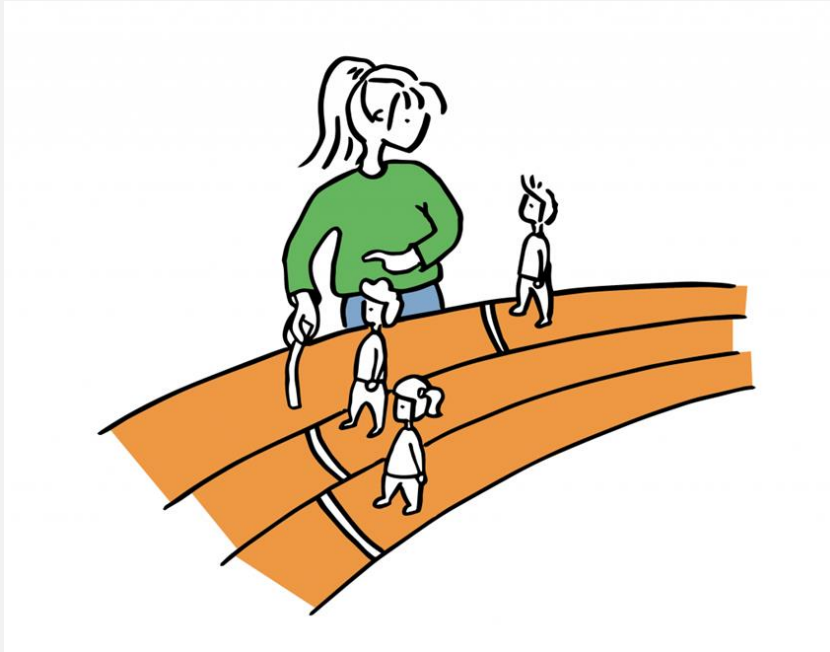
Tammes & Taal
Training & Advies Onderwijs

PASSEND ADVISEREN

Workshop POVO Zaanstreek - 24 oktober 2024

Anne-Christien Tammes

HOE KOM JE TOT ONDERBOUWDE EN PASSENDE ADVIEZEN?

- Doorstroomtoets: functie en waarde
- Andere informatiebronnen
- Inhoudelijke overwegingen bij schooladvisering

WAAROM DOORSTROOMTOETS?

Kansenongelijkheid in het onderwijs

→ Kinderen van hoogopgeleide ouders hadden meer kans op een havo- of vwo-advies dan kinderen van lager opgeleide ouders, ook bij eenzelfde toetsscore.

DOORSTROOMTOETS NEEMT KNELPUNTEN WEG

- Het voorlopig schooladvies en de doorstroomtoets liggen dicht bij elkaar. Daardoor is er weinig tijd om toetstraining te volgen.
- De basisschool is verplicht om het schooladvies aan te passen, als het toetsadvies hoger is dan het voorlopig schooladvies.
- ‘doorstroomtoets’ legt de nadruk op de overstap naar het vo en dient als second opinion.
- Een centrale aanmeldweek. Daardoor maken leerlingen gelijke kans op de best passende plek in het vo.

EN?
DOET DE DOORSTROOMTOETS DATGENE
WAARVOOR HET BEDOELD IS?

Staatssecretaris Mariëlle Paul schrijft op 16 juli 2024 aan de Tweede Kamer:

Leerlingen hebben er, gemiddeld, gelijkere kansen door gekregen bij de overgang naar de middelbare school. Bij driekwart van de leerlingen die beter presteerden dan de leerkracht voorspelde, is het advies achteraf daadwerkelijk verhoogd.

PO-Raad wil versnellen / schooladvies toets

De PO-Raad wil
groep 8 zo snel

doorstroomtoets en roept de Tweede Kamer in een [brief](#) op dit mogelijk te maken. "Als we doorgaan op de ingeslagen weg, dan verschilt de kans op een bijgesteld schooladvies per toets. Dat vinden wij onacceptabel", aldus voorzitter Freddy Weima.

MAAR ER IS OOK KRITIEK

Keuze toetsaanbieder is van invloed op het advies:

Het aandeel toetsadviezen vwo is met een kwart gedaald ten opzichte van vorig jaar, behalve bij LIB.

IEP en LIB: twee grote toetsaanbieders met een vergelijkbare leerlingpopulatie:

Bij IEP kwam het referentieniveau rekenen (1S) uit op 39,6%, bij LIB 53,0%.

Doorstroomtoets resulteert in kwart minder vwo-adviezen en meer bijstellingen voor leerlingen uit zwakkere gezinnen

---

IN DE MEDIA

Opinie NRC | De doorstroomtoets is de ondergang van het praktijkonderwijs

Flinke afname van aanmeldingen voor praktijkonderwijs, maar een toename van zij-instromers.

Eindhoven ziet toekomst vmbo somber in: 'Als dit zo doorgaat, raken havo/vwo overvol en loopt vmbo leeg'

een trek naar het midden: meer 'dubbele' adviezen en minder enkelvoudige adviezen voor praktijkschool en vwo

Wat te doen met de doorstroomtoets(en)?

TEKST **KAREN HEIJ** GEPUBLICEERD OP **19-07-2024**

Kiezen voor één eindtoets zal de problemen rondom de doorstroomtoets niet oplossen, bepleit toetsexpert Karen Heij. 'De huidige discussie naar aanleiding van de normering leidt af van de fundamentele vraag hoe we ons stelsel kunnen ombuigen naar een eerlijker en daarmee kansrijker stelsel voor *alle* leerlingen.'

DE DOORSTROOMTOETS IS EEN WEDSTRIJDMODEL

Maar een beperkt deel van de populatie kan winnen.

Kinderen worden vergeleken met elkaar. Daardoor zijn de kinderen die met voorsprong aan 'de wedstrijd' zijn begonnen, in het voordeel.

Niet de geschiktheid of passendheid ten opzichte van een vorm van vervolgonderwijs is namelijk het uitgangspunt van de eindtoets, maar de relatieve positie van de leerling ten opzichte van de rest van het deelnemende cohort leerlingen, op basis van hun gecombineerde score op taal en rekenen.

aldus Karen Heij, toetsexpert

WAT MEET DE DOORSTROOMTOETS?

Vaardigheden die met multiple choice af te nemen zijn en dus makkelijk te vergelijken:

- *begrijpend lezen*
- *woordenschat*
- *taalverzorging*

*schrijven en
mondelinge
taalvaardigheid?*

Als het gaat om taal krijgen we daarmee zicht op **de toetsbare elementen** van taalvaardigheid.

DOORSTROOMTOETS HEEFT **TEVEEL FUNCTIES**

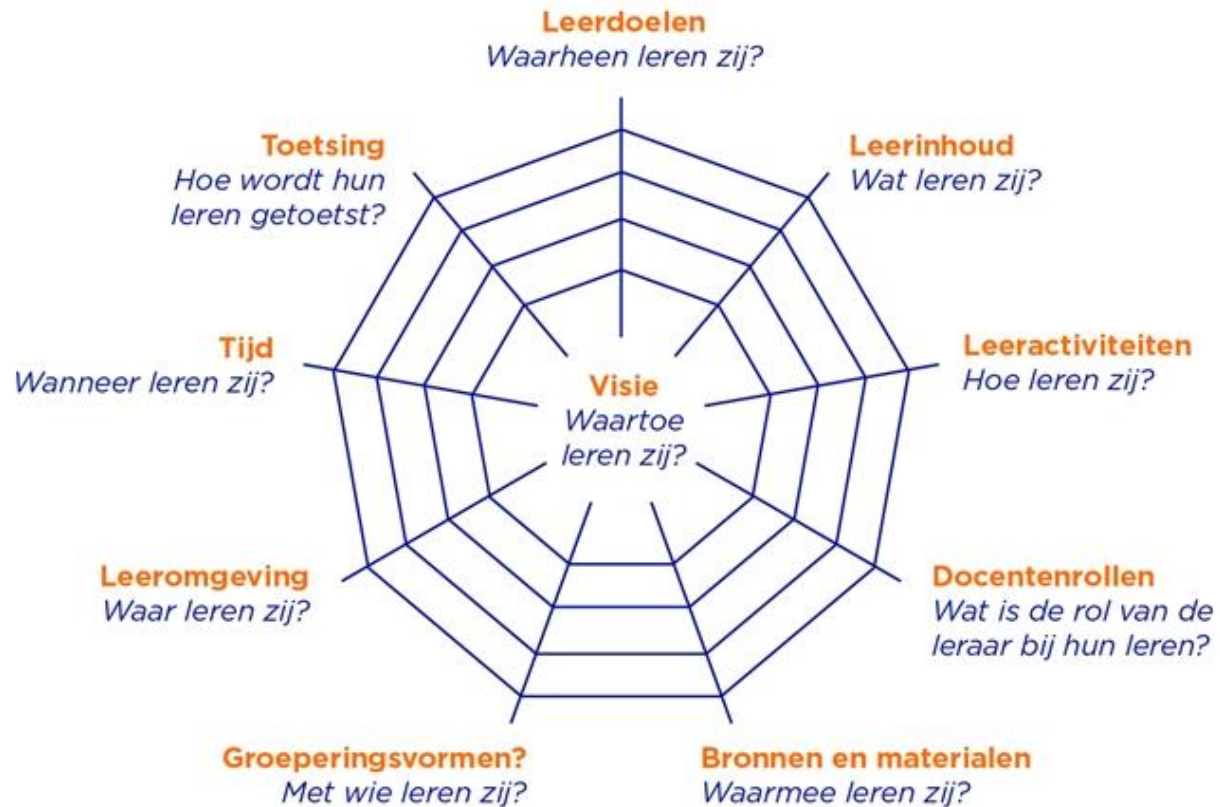
(1) het selecteert leerlingen, (2) meet de kwaliteit van de school en (3) moet docenten van feedback voorzien.

Centraal Planbureau (2019):

De dubbelfunctie zorgt voor perverse prikkels, zoals oefenen van de eindtoets.

(teaching to the test)

CURRICULAIR SPINNENWEB

Is je uitgangspunt:

- Wat willen we toetsen?
- Wat willen we dat de leerlingen leren?

SLO (Van den Akker, 2003)

RENÉ KNEYBER OVER DE DOORSTROOMTOETS

het fundamentele probleem is dat wij 1 systeem hebben

Onderwijsadviseur en bestuurder bij Toetsrevolutie
(tijdens masterclass van de PO-Raad over toetsing)

INFORMATIEBRONNEN

- (observaties van) sociaal-emotionele vaardigheden;
- (observaties van) praktijkgerichte vaardigheden;
- (observaties van) werkhouding en motivatie;
- resultaten van leerlingvolgsysteemtoetsen uit groep 7 en 8;
- resultaten op methodegebonden toetsen;
- resultaat van een capaciteiten- of intelligentieonderzoek;
- zorgdossier van de leerling;
- gesprekken met ouder(s) van de leerling;
- resultaten van de doorstroomtoets (voorheen eindtoets).

HOE KOM JE TOT EEN PASSEND SCHOOLADVIES DAT RECHT DOET AAN DE LEERLING?

Baseer het schooladvies op brede inzichten in de ontwikkeling van de leerling door de jaren heen.

- (observaties van) sociaal-emotionele vaardigheden;
- (observaties van) praktijkgerichte vaardigheden;
- (observaties van) werkhouding en motivatie;
- resultaten van leerlingvolgsysteemtoetsen uit groep 7 en 8;
- resultaten op methodegebonden toetsen;
- resultaat van een capaciteiten- of intelligentieonderzoek;
- zorgdossier van de leerling;
- gesprekken met ouder(s) van de leerling;
- resultaten van de doorstroomtoets (voorheen eindtoets).

ADVIEZEN VOOR ADVISERING

[Handreiking schooladvisering \(versie januari 2024\)](#)
[| Brochure | Rijksoverheid.nl](#)

Wet- en regelgeving bij het schooladvies en de doorstroomtoets

- › Nieuwe wet- en regelgeving vanaf 2023-2024
- › Het schooladvies
- › De doorstroomtoets
- › Toelating tot het voortgezet onderwijs
- › Beoordeling leerresultaten door de Onderwijsinspectie

De overgang van primair naar voortgezet onderwijs

- › Van schooladvies naar schoolklimaat
- › Van schoolklimaat naar schooladvies(procedure)

De rol van verwachtingen

- › Pygmalion-effect: De invloed van verwachtingen
- › Opleidingsniveau en stedelijkheid: factoren die verwachtingen beïnvloeden
- › Passende verwachtingen bij het schooladvies: optimisme loont

Informatiebronnen bij het schooladvies

- › Informatiebronnen
- › De weging van kenmerken

Inhoudelijke overwegingen bij schooladvisering

- › Leerresultaten
- › Zachte leerlingkenmerken
- › Het schooladvies: huidige situatie versus potentie van de leerling

Bijstellen schooladvies

- › Termen en voorbeelden
- › Wet- en regelgeving
- › Adviezen voor de bijstelling

De betrokkenheid van leerlingen

- › Kindgesprekken
- › Leerlingen voorbereiden op het vo

Ouderbetrokkenheid bij de schooladviesprocedure

- › “Het beste voor het kind”
- › Ouders meenemen in het proces

Samenwerking met het voortgezet onderwijs

- › Uitdagingen
- › Samenwerking bevorderen
- › De keuze voor de vo-school

SCHOOLTYPEPROFIELEN

Een document met kenmerken en vaardigheden per schoolsoort.

Schooltypeprofielen

“Voorheen werkte ik als docent en schoolleider in het vo. Toen ik in het po ging werken, werd voor mij duidelijk dat het soms heel ingewikkeld is om zicht te krijgen op wat in het vo van leerlingen gevraagd wordt bij een bepaald schooltype. Met het team hebben we toen een document opgesteld met kenmerken en vaardigheden

per schoolsoort die kunnen helpen bij de inschatting van het schooladvies. Dit document is voor ons geen lijstje met kenmerken die ‘vast’ staan. We voeren met het document als hulpmiddel met elkaar het gesprek. Bijvoorbeeld: wat betekent ‘voor een langere tijd concentreren’ voor deze leerling? Bij welke taken en in welke context lukt hem dat wel of juist niet?”

TOT SLOT

Passend adviseren vraagt vakmanschap van de leraar!

- Baseer het advies op verschillende gegevens die zicht geven in de ontwikkeling van de leerling.
- Betrek bij de advisering meerdere collega's die de leerling kennen.

BRONNEN

- [De eindtoets doet niet wat 'ie zou moeten doen | De Algemene Onderwijsbond \(aob.nl\)](#)
- [Toetsen in Nederland: impact op de ontwikkeling van kinderen | De Algemene Onderwijsbond \(aob.nl\)](#)
- [Didactief | Wat te doen met de doorstroomtoets\(en\)? \(didactiefonline.nl\)](#)
- [Het curriculaire spinnenweb: het leerplan - SLO](#)
- [Handreiking schooladvisering \(versie januari 2024\) | Brochure | Rijksoverheid.nl](#)

BEDANKT VOOR JE DEELNAME

VRAGEN?
MAIL NAAR

ANNE-CHRISTIEN@TAMMES-TAAL.NL

Tammes & Taal
Training & Advies Onderwijs